

TYÖRYHMÄN KOKOUS 8/2013 (kokous 63)

Aika: Tiistai 12.11.2013, klo 13.00–16.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Kuukkeli KO
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
Liisa Kemppainen, ympäristöministeriö
Jari Salila, oikeusministeriö
Sami Heikkilä, puolustusministeriö
Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö
Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
Kirsi Törmäkangas, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Rauno Väisänen, Metsähallitus
Antti Otsamo, Metsähallitus
Tomi Salo, Metsäteollisuus ry., Elinkeinoelämän keskusliitto
Suvi Raivio, Metsäteollisuus ry.
Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Klemetti Näkkäljärvi, Saamelaiskäräjät
Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)
Anna-Liisa Ahokumpu, SYKE
Katileena Lohtander-Buckbee, SYKE (vierailija)

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 62, 2.10.2013) hyväksyttiin lisäyksellä, että ennallistamisalatyöryhmän perustamisprosessia täsmennetään.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

- TEM:iin on perustettu ympäristö- ja kestävä kehitys –verkosto.
- Metsäpoliittinen selonteko lähti lausunnolle 11.11., seminaari pidetään 13.11.
- Metsäteollisuus ry. järjesti 'Metsätaloudellinen luonnonhoito' -retkeilyn lokakuussa, joka sai hyvän vastaanoton. Sidosryhmiä ja lehdistöä oli mukana. Tulossa on asiantuntijaseminaari, jossa keskustellaan mm. siitä onko mahdollista kehittää jotain aivan uutta talousmetsien luonnonhoitoon.
- Lohistrategiaa hiotaan parast' aikaa.
- Ympäristönsuojelulain luonnonarvopykälä ei vielä valmis, ministeriöillä vielä tehtävää.

5. ABS-pöytäkirja ja EU:n asetus sekä Suomen kansallinen toimeenpanotyö (ylitarkastaja Katileena Lohtander-Buckbee, SYKE) [esitys jaettu]

Katileena on SYKEN Luontotyympäristökeskuksen bioturva- ja geenivaratiimistä. Nagoyan pöytäkirjan tarkoituksena on ehkäistä biopiratismia sekä edistää geenivarojen hyödyntämistä ja suojelua. 26 maata on ratifioinut Nagoyan pöytäkirjan nyt, kun on 50, niin pöytäkirja tulee voimaan. 1. osapuolikokous järjestetään ehkä jo syksyllä 2014.

EU:n asetusehdotus, jolla säädellään vain geenivarojen käyttöä. Käyttäjät ovat velvollisia hankkimaan tiedot luovuttajamaasta ja raportoivat toimistaan tarkastuspisteille ja toimivaltaiselle viranomaiselle. Geenivarojen saatavuutta ei sääntele EU, vaan jäsenvaltiot päättävät itse asiasta. Komissio ehdottaa yhteistä foorumia, jossa käsitellään saatavuusasioita. Ehdotuksella on vaikutuksia viranomaisille ja käyttäjille ja valvontakoneisto raskas. Parlamentin ehdotus on jyrkkä.

Nagoyan pöytäkirja ja Suomi

Asetusehdotus on käsittelyssä, YM:n asettamassa työryhmässä, jolla on ollut 4 kokousta. Sen vaikutuksia selvitetään. Valmis 2013 lopussa. Geenivaralainsäädännön valmistelun verkkosivut ym.fi:ssä: http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Valmisteilla_oleva_lainsaadanto/Geenivaralainsaadannon_valmiste

[lu](#)

Kansallisia toimia:

- omistusoikeudet (vrt. Norja, jossa kansalaiset omistaa ja valtio hallinnoi), miten Suomessa määritellään?
- Checkpoints, eli kenelle valvonta?
- kenestä toimivaltainen viranomainen?
- mikä/kuka focal pointiksi?
- tarvitaan kansallinen tiedonvälitysjärjestelmä (Clearing-House) ja sille focal point
- halutaanko saatavuutta säädellä? (vapaa saatavuus, ilmoitusvelvollisuus, tiukka sääntely?)
- geenivaroista saatavat hyödyt on käytettävä luonnon monimuotoisuuden suojeluun
- Suomessa laaditaan ensimmäistä lakiluonnosta, tekstiä on jo 3 sivua
- EU:n lainsäädäntö tulee voimaan sellaisenaan ja geenivarojen käyttäjän tulee noudattaa alkuperämaan lainsäädäntöä.

Muita huomioitavia: jokamiehenoikeudet, lääketieteellisten diagnostiikkanäytteiden liikkuminen, joillekin geenivaroille, kuten kaloille, linnuille ja riistaeläimille ei voida määrittellä omistajaa, alkuperäiskansoilta saatava aina lupa, pöytäkirjan ulkopuolelle jääviä ovat kasvinjalostuslaitokset, ihmisen geenit, PIP-sopimuksen alaiset pandeemiset influenssavirukset ja merialueet.

Keskustelusta poimittua:

- Nagoyan pöytäkirjan viestintäsuunnitelma on tekeillä (Tuuli Lovén ja Liisa Kemppainen, YM). Sitä käsitellään geenivaralainsäädäntötyöryhmän kokouksessa joulukuussa ja se esitellään myöhemmin BD-seurantatyöryhmän kokouksessa.
- pohjoismainen yhteistyö hyväksi, on hyvä tietää kuinka muut maat ratkovat asioita
- pöytäkirja ei vaikuta luonnonvaratalouden käytäntöihin, kuten esim. puutavaraan
- elinkeinoelämän kiinnostus lisääntyy, kun asia etenee
- YM:n työryhmässä on kymmenisen edustajaa, teollisuudella ei ole edustusta, mutta asiantuntijoita käy kuultavana
- varautuminen pöytäkirjan vaikutuksiin on paikallaan
- geenivarojen käyttö on Suomessa arkipäivää terveydenhuollon puolella ja molekyylibiologisessa tutkimuksessa (esim. diagnostiikkanäytteet; kansainvälinen tutkimusyhteistyö), mutta siihen liittyy harvoin geenivarojen tuotteistamista
- komission jätti asetusluonnoksen lokakuussa 2012, EU:n asetus tulee, sitä täytyy noudattaa, mutta jää kansallinen säätelyvara
- tulee vaikuttamaan tutkimukseen, rahoitusta olisi nostettava, myös neuvottelemista varten oltava resursseja, jos on esim. matkustettava paikalle neuvottelemaan
- aiheeseen perehtymisellä on kiire

Puheenjohtaja kiitti vilkkaasta keskustelusta ja toivoi, että ryhmä pidetään ajan tasalla Nagoyan pöytäkirjan toteuttamisen edistymisestä.

6. BD-viestintäohjelman työsuunnitelman esittely (viestintäasiantuntija Liisa Kemppainen, YM) [esitys jaettu]

BD-viestintäohjelma on päivitetty tänä vuonna bd-viestinnän alatyöryhmän toimesta YM:n tilaaman viestintäbarometrin, työpajan ja palautteiden perusteella. Edellinen oli vuodelta 2009. Ohjelma on laadittu viestinnän tueksi kaikille organisaatiolle, se on linjaava ja sävyä tuova. Taustalla on BD-strategian linjaus ja toimintaohjelman tavoite 1. ja luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistaminen. Katja Huumo esitteli ohjelmaa toukokuussa seurantaryhmälle.

Liisa esitteli ensi vuoden 2014 viestintätoimia. Työsuunnitelmaa tullaan päivittämään ja täydentämään vuoden kuluessa. Vilkaistiin myös organisaatioiden viestinnän painopisteitä (jaettu jäsenille ennen kokousta). Nousevia teemoja ovat mm. ihmisen hyvinvointi, terveys, ravinto, sään ääri-ilmiöt ja geenivarat. Vanhoja suosikkiteemoja ovat mm. turve, lajit ja suojelualueet.

Lokakuussa on perustettu uusi kuvablogi 'Luonnon puolesta', jossa virkamiehet kertovat mitä tekevät suojellakseen luonnon monimuotoisuutta <http://luonnonpuolesta.wordpress.com/>
Sähköisellä uutiskirjeellä 'Luonnon kirjolla' on 7 500 tilaajaa. Se löytyy syke.fi-sivuilta [http://www.syke.fi/fi-FI/SYKE_Info/Viestintaaineistot/Uutiskirjeet/Luonnon_kirjo_uutiskirje\(2629\)](http://www.syke.fi/fi-FI/SYKE_Info/Viestintaaineistot/Uutiskirjeet/Luonnon_kirjo_uutiskirje(2629))
Aiheet tulevat bd-viestintäryhmältä. Yhteys vie-ryhmään jos haluaa näkyvyyttä.

Liisa totesi, että bd-viestintäryhmän pitäisi kartoittaa, mitä kaikkia kanavia on muilla toimijoilla ja koota katsaus kanavista ja niiden kohderyhmistä, ja miettiä kuinka saataisiin omaa sisältöä myös muiden kanaviin. Kaikkien näiden toimien kautta tapahtuu valtavirtaistaminen.

Keskustelusta poimittua:

- todettiin, että aiheet sopivat elinkeinoihin hyvin
- päämäärä on valtavirtaistaminen sekä hallinnossa että yhteiskunnassa
- pitää hakea uusia kumppaneita, ja huomioitava tuotteiden raaka-ainepohjan uusiutuvuus ja biotalous-näkökulma
- kansalaisten tavoittaminen omakohtaisen kokemuksen kautta; viesti yksilön kautta aina kun voit
- eri tahojen bd-ihmiset viemään viestiä oman talon sisällä
- 8(j) alatyöryhmän toivottiin saavan näkyvyyttä ja viestintään panostusta, mm. viestintäsuunnitelma, portaali artiklalle; perinteistä tietoa ei pidä sivuuttaa
- muistutus kuntapäätäjille ja kaavoittajille
- ei pidä unohtaa elinkeinoelämää, FIBS-yritysvastuuverkosto, jota vetää YM, ja jossa jo 60 yritystä mukana, on Business & Biodiversity -työn ylläpitoa <http://fibsry.fi/fi/>
- viestintäryhmältä toivottiin laajempipohjaista kokoontumista keväälle, joka kokoaisi esim. myös maanomistajat ja metsänomistajat sekä luonnonsuojelijat yhteen, ryhmä lupaa miettiä tätä, sidosryhmätapaamisia on pidetty ennenkin

Puheenjohtaja kiitti hyvästä keskustelusta ja totesi, että viestintä on tärkeä työkalu luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamisessa.

Viestintäohjelma hyväksyttiin sillä täydennyksellä, että siihen lisätään biotalous ja uusiutuvat raaka-aineet.

7. Viides maaraportti (Part I ja Part II luonnosten käsittely)

Ilkka kertoi maaraportin 2. luvun edistymisestä *The national biodiversity strategy and action plan (NBSAP), its implementation, and the mainstreaming of biodiversity* (Part II). Luonnos on olemassa, mutta vaatii vielä töitä. On sisällöllisesti helppo tehdä, sillä asiat ovat valmiina strategiassa ja toimintaohjelmassa, jotka on käännetty englanniksi. Työ tehtiin jo niitä varten. Luvussa kerrotaan strategian ja toimintaohjelman päivitysprosessista, BD-seurannasta, nostetaan pari ajankohtaista teemaa esille, esim. valtavirtaistaminen, sekä mitä edistystä viime vuosina on tapahtunut, mm. lakiuudistuksista, luonnonvarapolitiikasta. Lisäksi nostetaan high light'seja esiin.

Ari-Pekka Auvinen oli estynyt osallistumasta kokoukseen. Keskusteltiin maaraportin 1. luvun 2. luonnoksesta *An update on biodiversity status, trends and threats, and implications for human well-being* (Part I), joka oli lähetetty kaikille ennen kokousta. Aiemmin sovitun mukaisesti Ari-Pekka on ollut suoraan yhteydessä eri tahoihin saadakseen tekstejä ja materiaaleja. Anna-Liisa Ahokumpu kirjasi palautteet Ari-Pekalle.

Keskustelussa

- haluttiin korostaa biotalouden merkitystä
- todettiin, että tilastot päivitetään ennen raportin luovutusta
- todettiin, että graafit ja tilastot ovat tärkeässä osassa
- todettiin, että raportissa kuvataan biodiversiteetin tilaa, eikä oteta kantaa tulevaisuuteen
- toivottiin, ettei esitetä vain taloustilastoja

- keskusteltiin lahoppuun määrä -kuvaajan puuttumisesta ja todettiin, että se panna mukaan, kun päivitykset saadaan
- todettiin, että nyt on valittu ne indikaattori, joista on tullut päivityksiä vuoden 2010 jälkeen
- muistutettiin, että CBD-sihteeristö toivoo, ettei toisteta 4. maaraportissa esitettyä, vaan esitetään sitä missä on tapahtunut muutoksia edellisestä raportoinnista

Puheenjohtaja kiitti jälleen hyvästä keskustelusta ja toivoi raportoinnin reipasta edistymistä seuraavaan kokoukseen.

8. Muut asiat

Esille ei tullut muita asioita.

9. Seuraavat kokoukset

- tiistai 3.12. klo 13–15, YM, Kuukkeli
- tiistai 21.1.2014
- tiistai 11.3.2014

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

10. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen päätti kokouksen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteerit Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.